

De Klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg

is inzake de klacht 2021/036 van:

de heer XXXX, geboren XXXX, ten tijde van de klacht in behandeling bij XXXX.

tot het navolgende oordeel gekomen.

1. Verloop van de klachtenbehandeling

De klachtencommissie ontving op 20 mei 2021 een klaagschrift, gedateerd 12 mei 2021, van de heer XXXX, hierna te noemen klager.

Klager heeft zich bij het formuleren van zijn klaagschrift en bij het formuleren van de toelichting op zijn klaagschrift laten bijstaan door mevrouw XXXX, Patiëntenvertrouwenspersoon.

De klachtencommissie ontving op 25 mei 2021 een verweerschrift, gedateerd 14 mei 2021 van de zorgverantwoordelijke van klager, mevrouw XXXX, psychiater, hierna te noemen verweerster.

Klager is er blijkens de toestemmingsverklaring mee akkoord dat de commissieleden, indien nodig, het dossier inzien, eventueel door middel van fotokopieën.

De klachtencommissie was door de veiligheidsmaatregelen die moesten worden getroffen om de verspreiding van het Coronavirus tegen te gaan niet in de gelegenheid om klachten in fysieke aanwezigheid van klager en verweerster te behandelen. De klachtencommissie heeft de klacht daarom via een beeldverbinding behandeld. Klager en verweerster, de personen die hen bijstonden, alsmede de leden van de klachtencommissie en de secretaris van de klachtencommissie hebben deelgenomen aan de behandeling van de klacht via de beeldverbinding. De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 3 juni 2021.

Tijdens de mondelinge behandeling van de klacht heeft de klachtencommissie aangegeven dat zij de gelegenheid wilde hebben om zich nader te laten informeren over en te verdiepen in de gang van zaken met betrekking tot de beslissing tot overplaatsing van klager van XXXX naar XXXX. De klachtencommissie heeft daarbij aangegeven dat dit betekent dat zij meer tijd nodig zal hebben om te komen tot een afgewogen oordeel dan in de Wvvgz en het reglement van de klachtencommissie is voorgeschreven. Zowel klager als verweerster konden daarmee instemmen.

De patiëntenvertrouwenspersoon heeft na de zitting aan de leden van de klachtencommissie een tweetal stukken nagezonden. Een reconstructie van de tijdslijn en een onderbouwd verzoek om schadevergoeding, die eveneens aan verweerster zijn toegezonden.

2. Inhoud van de klacht

De klacht richten zich volgens het klaagschrift tegen de beslissing om aan klager verplichte zorg te verlenen in de vorm van de opname in een accommodatie.

3. Bevoegdheid klachtencommissie

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat voor het verlenen van verplichte zorg aan klager een zorgmachtiging is verleend op 13 november 2020, geldend tot 13 mei 2021. In de zorgmachtiging zoals die voor klager was verleend, is opgenomen dat aan klager onder meer als verplichte zorg kan worden verleend; opnemen in een accommodatie, beperking bewegingsvrijheid en toedienen van vocht, voeding en medicatie.

Op grond van artikel 10:3 van de Wvrg kan klager over een beslissing om hem verplichte zorg te verlenen in de vorm van het opnemen in een accommodatie een klacht indienen bij de klachtencommissie.

De klachtencommissie is bevoegd om de klachten van klager te beoordelen.

4. Standpunt klager

Klager klaagt over de uitvoering van de zorgmachtiging en de verplichte zorg die hem in dit kader is opgelegd, in de vorm van opname in een accommodatie. Klager licht in zijn klaagschrift toe dat een opname niet nodig was omdat hij zijn alcoholgebruik onder controle had en er geen psychiatrisch ziektebeeld bij hem zou zijn vastgesteld. Daarnaast geeft klager aan dat er tijdens de opname geen behandeling heeft plaatsgevonden en de wondroos aldaar werd door de thuiszorg verzorgd.

Eveneens geeft klager aan dat de opname in een accommodatie onnodig lang heeft geduurd. Klager is pas 29 april 2021 met ontslag gegaan en dit had in zijn ogen een week eerder al kunnen plaatsvinden, namelijk op 22 april 2021.

Daarnaast geeft klager aan boos te zijn over het geopperde idee door verweerster om over te stappen op een vorm van begeleid wonen. Klager woont immers zelfstandig.

Klager geeft aan dat de opname veel impact op hem heeft gehad, waardoor stress, slecht slapen en somberheid hem parten hebben gespeeld. Klager verzoekt dan ook om een schadevergoeding.

5. Standpunt verweerster

De klacht heeft betrekking op de beslissing aangaande de uitvoering van de zorgmachtiging. Klager maakt bezwaar tegen het verlenen van verplichte zorg in de vorm van 'opnemen in een accommodatie' en de duur hiervan. Daarnaast klaagt betrokkene over het voorstel om over te gaan op 'begeleid wonen'.

Klager is op 1 maart 2021 opgenomen bij XXXX in het kader van een overplaatsing vanuit XXXX. Het ernstig nadeel bestond volgens de medische verklaring en de beschikking vooral uit de ernstige gezondheidsproblemen die waren ontstaan door wondroos aan beide benen, waarbij de wondzorg gecompliceerd werd door het overmatige alcoholgebruik van klager, het gedrag van klager richting hulpverleners en zijn slechte voedingstoestand.

Deze problemen bleven ook bij XXXX bestaan, waarbij klager verpleegkundig begeleiders, artsen en psychiaters regelmatig uitschold en bedreigde. Partner van klager heeft regelmatig contact met verweerster opgenomen om aan te geven dat hij thuis niet voor klager kon zorgen. Uit het contact met partner en huisarts van klager is het advies naar voren gekomen voor een vorm van begeleid wonen, hetgeen door klager is afgewezen. De geïnfecteerde wonden aan beide benen zijn in de loop van de opname uiteindelijk voldoende genezen, waardoor een terugkeer naar huis, ondanks een negatief advies van de huisarts hierover, mogelijk werd geacht.

Klager heeft tevens een verzoek aan de Geneesheer-directeur (GD) gedaan om de verplichte zorg in de vorm van opname in een accommodatie te beëindigen. Op 13 april 2021 heeft hierover een gesprek met de GD plaatsgevonden, waarbij het advies is gegeven een crisisplan, een signaleringsplan en een ambulant behandelplan op te stellen. Klager was echter op dat moment nergens ambulant in zorg. Met ondersteuning van de GD is het toen gelukt om klager op korte termijn in zorg te nemen bij het XXXX van XXXX. Daarnaast is door de persoonlijk begeleiders van klager getracht om gezamenlijk met klager een signaleringsplan (dat reeds bij het begin van de opname was opgesteld) aan te passen aan de thuissituatie. Dit verliep moeizaam omdat betrokkene geen ambulante hulp wenste. Wel werd een crisisplan opgesteld. De termijn van twee weken tussen het gesprek met de GD en het uiteindelijke ontslag naar huis is volgens verweerster niet onredelijk lang gezien er nog veel zaken waren die goed geregeld moesten worden.

Verweerster is van mening dat de klacht van klager ongegrond verklaard moet worden en dat het verzoek om schadevergoeding daarom ook afgewezen moet worden.

6. Beoordeling

Op 13 november 2020 heeft de Rechtbank Oost Brabant een machtiging tot het verlenen van verplichte zorg aan klager verleend. Bij wijze van verplichte zorg kon op grond van de zorgmachtiging zowel opname in een accommodatie als het beperken van bewegingsvrijheid als vormen van verplichte zorg aan klager worden verleend.

Verloop opname bij XXXX

Klager wordt op 4 februari 2021 opgenomen bij XXXX, in XXXX in Eindhoven. De opname vindt plaats als verplichte zorg in de vorm van opname in een accommodatie. De zorgmachtiging die is verleend voor klager biedt daarvoor de mogelijkheid.

Klager dient op 4 februari 2021 een klacht in bij de klachtencommissie over het verlenen van verplichte zorg in de vorm van opname in een accommodatie. De klachtencommissie heeft deze klacht op 19 februari 2021 gegrond verklaard.

De beslissing om klager verplichte zorg te verlenen in de vorm van opname in een accommodatie werd vernietigd doordat de klacht daarover gegrond werd verklaard. Daarmee was de grondslag om klager in de XXXX op te nemen vervallen. Hoewel de behandelaars van klager zich niet konden vinden in het oordeel van de klachtencommissie werd geen nieuwe beslissing genomen om klager verplichte zorg te verlenen in de vorm van opname in een accommodatie. Door de vernietiging van de beslissing om klager verplichte zorg te verlenen in de vorm van opname in een accommodatie, stond het klager vrij om de XXXX te verlaten.

Uit de overgelegde rapportage blijkt dat op 22 februari 2021 de beslissing is genomen dat klager op 1 maart 2021 zal worden opgenomen bij XXXX. Uit de rapportage blijkt ook dat klager op die datum wordt geïnformeerd dat op 1 maart 2021 een plek voor hem is bij XXXX. Klager geeft meteen aan dat hij daar niet wil worden opgenomen. Verder blijkt uit de rapportage dat het verblijf van klager op zijn huisadres door zijn behandelaars van XXXX wordt gezien als een overbrugging naar een overplaatsing naar XXXX.

Klager verlaat op 22 februari 2021, tegen advies, de XXXX. Klager verblijft vanaf 22 februari 2021 op zijn huisadres.

Verloop na ontslag klager op 22 februari 2021

Door XXXX wordt na het ontslag van klager de zorg aan klager voortgezet. Er is dagelijks contact met klager. Klager wordt ook thuis bezocht. Zijn toestand wordt intensief gevolgd. Er is regelmatig overleg binnen XXXX, maar ook met de huisarts van klager, over hoe het met klager gaat en over eventuele te nemen vervolgstappen.

In de rapportage over de periode van 22 februari 2021 tot en met 1 maart 2021 van XXXX blijkt dat in de contacten met klager het onderwerp “opname bij XXXX op 1 maart 2021” regelmatig is besproken. Klager geeft bestendig aan dat hij niet wil worden opgenomen. Niettemin wordt vanuit XXXX geregeld dat klager op 1 maart 2021 met een ambulance wordt opgehaald aan zijn huisadres. Klager was er van op de hoogte dat hij zou worden opgehaald door een ambulance. Klager gaat met de ambulance mee. Hij wordt op 1 maart 2021 opgenomen bij XXXX in Vught.

Op 26 februari 2021 wordt de verplichte zorg van klager door de geneesheer-directeur van GGzE toegewezen aan een andere zorgaanbieder, namelijk XXXX. Klager wordt over deze overdracht van de verplichte zorg schriftelijk geïnformeerd. De brief aan hem is gedateerd op 26 februari 2021. In de brief wordt geen datum genoemd waarop de overdracht zal plaatsvinden.

De beslissing van de geneesheer-directeur van XXXX is een beslissing als bedoeld in artikel 8:16 Wvvgz.

De gehele gang van zaken rond het ontslag van klager uit XXXX tot en met zijn opname bij XXXX overziende, kan de klachtencommissie niet anders dan constateren dat door de zorgverantwoordelijke van klager bij XXXX, waarschijnlijk zonder dat hij zich dat realiseerde, de beslissing is genomen om klager verplichte zorg te verlenen in de vorm van opname in een accommodatie. De zorgverantwoordelijke beschouwde zich, zo blijkt ook uit de overgelegde

rapportage, nog tot het moment waarop klager werd opgehaald door de ambulance opgenomen te worden bij XXXX, als de zorgverantwoordelijke van klager.

De zorgverantwoordelijke had om klager op te kunnen laten nemen in XXXX een beslissing als bedoeld in artikel 8:9 Wvvgz moeten nemen. Met alle daarbij behorende formele stappen. Nu dat niet is gebeurd moet de conclusie zijn dat er op 1 maart 2021, toen klager thuis werd opgehaald om naar Vught te worden overgebracht, geen rechtsgrond was om klager verplicht op te laten nemen bij XXXX. Voor zover de klacht van klager zich hiertegen richt, acht de klachtencommissie de klacht gegrond.

Opname van klager bij XXXX

Klager wordt op 1 maart 2021 overgebracht naar de kliniek van XXXX in Vught. Klager is het uitdrukkelijk niet eens met een opname aldaar.

Uit het verweerschrift blijkt dat de zorgverantwoordelijke bij XXXX de opname daar zag als een overplaatsing vanuit XXXX.

De klachtencommissie wil hierover opmerken dat het gebruik van dit woord waarschijnlijk nog voortkomt uit de tijd waarin de wet BOPZ van kracht was. Onder deze wet kon een patiënt die gedwongen was opgenomen in een instelling, worden overgeplaatst naar een andere instelling waar de gedwongen opname werd voortgezet. Onder de Wvvgz is echter sprake van de overdracht van verplichte zorg. In de ogen van de klachtencommissie houdt dat in dat verplichte zorg, die van de ene instelling of zorgverantwoordelijke wordt overgedragen aan de andere instelling of zorgverantwoordelijke door de laatstgenoemde kan worden voortgezet. Uiteraard binnen de kaders van de zorgmachtiging. De klachtencommissie moet vaststellen dat aan klager geen verplichte zorg meer werd verleend na zijn ontslag uit XXXX. Dat betekent dat de instelling of zorgverantwoordelijke aan wie het verlenen van de verplichte zorg is overgedragen een nieuwe, eigen, beslissing moet nemen om verplichte zorg te verlenen. Een dergelijke beslissing moet voldoen aan het bepaalde in artikel 8:9 Wvvgz.

De nieuwe zorgverantwoordelijke van klager, verweerster, kon derhalve op 1 maart 2021 een eigen beslissing nemen om aan klager verplichte zorg te verlenen.

Verweerster heeft na de opname van klager op 1 maart 2021 twee beslissingen genomen om aan klager verplichte zorg te verlenen. Verweerster besloot om klager op te nemen in een accommodatie en om klager te beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid. Klager klaagt echter uitsluitend over de beslissing om hem op te nemen in een accommodatie. De klachtencommissie zal zich richten op deze klacht.

De klachtencommissie heeft vast kunnen stellen dat de beslissing van verweerster om klager op te nemen in een accommodatie voldoet aan de formele vereisten die in artikel 8:9 Wvvgz worden gesteld. De beslissing moet ook voldoen aan de beginselen van doelmatigheid, subsidiariteit, proportionaliteit en veiligheid.

De klachtencommissie moet vaststellen dat in het formulier “beslissing verlenen verplichte zorg (art.8:9) niet expliciet wordt ingegaan op deze rechtsbeginselen. De rechtsbeginselen worden weliswaar genoemd, maar niet wordt aangegeven waarom werd voldaan aan deze rechtsbeginselen. De klachtencommissie heeft twijfels of de beslissing om klager op te nemen in een accommodatie voldoet aan deze rechtsbeginselen. Immers, klager werd opgenomen na een verblijf van bijna een week op zijn thuisadres. Vanuit XXXX werd intensief gevolgd hoe de situatie van klager zich thuis ontwikkelde. Uit de rapportage blijkt echter niet dat de toestand van klager zich zodanig ontwikkelde dat het verlenen van verplichte zorg in de vorm van opname in een accommodatie noodzakelijk was. Het overbrengen van klager op 1 maart 2021 was het gevolg van een besluit dat al op 22 februari 2021 was genomen. Op 1 maart 2021 had nagegaan moeten worden of er inderdaad nog een noodzaak bestond om aan klager deze vorm van verplichte zorg te verlenen. Voor de klachtencommissie weegt daar ook bij mee dat uit de overgelegde rapportage blijkt dat bij XXXX op 26 februari 2021 twijfel bestond aan het ernstig nadeel dat speelde bij klager en of hij opgenomen dient te worden. Daarom had verwacht kunnen worden dat nadrukkelijker dan in het eerder genoemde formulier werd gedaan, was ingegaan op het ernstig nadeel dat zou moeten worden weggenomen, in het licht van het verblijf van klager op zijn woonadres. Met name had verwacht mogen worden dat duidelijk gemaakt zou worden dat het ernstig nadeel was toegenomen gedurende

het verblijf van klager thuis. Al met al is de klachtencommissie van oordeel dat niet voldoende is duidelijk gemaakt dat voldaan is aan het rechtsbeginsel van subsidiariteit toen op 1 maart 2021 werd besloten om klager op te nemen bij XXXX. De klachtencommissie acht de klacht voor zover die zich richt op de beslissing van 1 maart 2021 om hem verplichte zorg te verlenen in de vorm van opname in een accommodatie gegrond.

Klager klaagt ook over de duur van zijn verplichte opname. Doordat de klacht over de beslissing van 1 maart 2021 om klager verplichte zorg te verlenen in de vorm van opname in een accommodatie gegrond is verklaard, is deze beslissing ook vernietigd. Dat betekent dat er vanaf 1 maart 2021 geen rechtstitel was om klager verplicht bij XXXX opgenomen te houden. En dat heeft weer tot gevolg dat de klacht van klager over de duur van zijn verblijf bij XXXX ook gegrond moet worden verklaard.

Klager geeft aan dat er bij hem geen sprake zou zijn van een psychiatrisch ziektebeeld. De klachtencommissie deelt deze opvatting van klager niet. Uit de overgelegde stukken blijkt in de ogen van de klachtencommissie voldoende dat bij klager in ieder geval sprake is van verslavingsproblematiek. En verslavingsproblematiek is een psychiatrisch ziektebeeld.

Klager is ook van oordeel dat hem onvoldoende zorg is verleend door XXXX doordat de verzorging van zijn wondroos werd gedaan door de thuiszorg. De klachtencommissie deelt deze opvatting van klager niet. XXXX is gehouden om binnen de mogelijkheden van een verblijf aldaar adequate somatische zorg te verlenen aan patiënten. Dat wil niet zeggen dat XXXX alle somatische zorg door eigen medewerkers moet verlenen. Het staat XXXX vrij om daar hulp van andere instellingen of hulpverleners in te roepen. Het verwijt van klager vindt de klachtencommissie dan ook niet terecht.

De klachtencommissie wil hier dan ook de volgende kanttekening bij plaatsen. Het is de klachtencommissie niet gebleken dat op zich de zorg die aan klager werd verleend bij XXXX niet voldoende is geweest om een basis te creëren om klager weer thuis te laten verblijven. In die zin acht de klachtencommissie de voorwaarden die werden gesteld aan klager om zijn verzoek tot ontslag in te willigen gerechtvaardigd.

Klager klaagt er ook over dat men hem in een beschermende woonvorm had willen plaatsen. Hoewel de klachtencommissie strikt genomen niet bevoegd is om deze klacht te beoordelen, want in de limitatieve opsomming van artikel 10:3 Wvvgz wordt een dergelijke klacht niet genoemd, zal de klachtencommissie zich toch uitspreken over deze klacht. De klacht hangt zeer nauw samen met de overige klachten van klager. De klachtencommissie meent dat het verwijzen van klager voor de behandeling van deze klacht naar de klachtenfunctionaris uit een oogpunt van rechtszekerheid voor klager en uit een oogpunt van efficiency ongewenst en onnodig is.

De klachtencommissie leest uit de rapportage niet dat er een beslissing zou zijn genomen om klager in een beschermende woonvorm te plaatsen. Wat uit de rapportage blijkt is dat de partner van klager heeft aangegeven dat hij niet in staat was om aan klager, met een alcoholprobleem en met een ernstige somatische aandoening, thuis op te vangen omdat hij zelf ook ernstig ziek is. Door klager werd bij de mondelinge behandeling ontkend dat door zijn partner een dergelijk signaal zou zijn afgegeven. De klachtencommissie heeft echter geen reden om te twijfelen aan hetgeen daarover in de rapportage is vermeld. Het komt er dus op neer dat door verweerder gedurende het verblijf van klager is gezocht naar een manier waarbij aan klager de voor hem noodzakelijke zorg kon worden verleend zonder zijn partner te zwaar te belasten. Dat in dat verband ook de mogelijkheid om klager in een beschermende woonvorm te laten opnemen vindt de klachtencommissie niet verwonderlijk en zeker niet onzorgvuldig jegens klager. Dat klager de gedachte aan een verblijf in een beschermende woonvorm als onaangenaam heeft ervaren, betekent niet dat verweerder deze optie niet had mogen onderzoeken en moeten bespreken met klager. Verweerder heeft gedaan wat van haar verwacht had mogen worden door alle opties met klager te bespreken. De klachtencommissie acht de klacht dan ook ongegrond.

7. Uitspraak

De klachtencommissie verklaart de klacht

- voor zover die zich richt op de beslissing die genomen is tussen 22 februari 2021 en 28 februari 2021 door GGzE om aan klager verplichte zorg te verlenen door hem op te laten nemen in een accommodatie; **gegrond**
- voor zo ver die zich richt op de beslissing van 1 maart 2021 om aan klager verplichte zorg te verlenen door hem op te nemen in een accommodatie; **gegrond**
- over de duur van de opname in een accommodatie; **gegrond**
- over het voorstel om over te stappen op een vorm van begeleid wonen; **ongeground**.

8. Schadevergoeding.

De klachtencommissie zal nog geen oordeel geven over het verzoek tot schadevergoeding. Verweerster zal in de gelegenheid worden gesteld om een reactie te geven op het verzoek om schadevergoeding. Daarna zal de klachtencommissie een beslissing nemen over het verzoek om schadevergoeding

Aldus gedaan op 3 juni 2021 door de Klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg, bestaande uit de heer XXXX, voorzitter, en de leden de heer XXXX, psychiater en mevrouw XXXX, in tegenwoordigheid van mevrouw XXXX, secretaris.